

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

KÖZFELÜGYELETI ELLENŐRZÉSEK
TAPASZTALATAI

Molnár Csilla

főosztályvezető-helyettes
Számviteli és Felügyeleti Főosztály

2014. december 8.

A következők az előadó álláspontját tükrözik,
és nem tekinthetők a Nemzetgazdasági
Minisztérium hivatalos véleményének.

ISMÉTLÉS: Jogsabályi háttér

A Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény (a továbbiakban Kkt.) 2013. július 1-jén hatályba lépett módosítása értelmében **a könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatok ellátásáért a közfelügyeleti hatóság felelős.**

A módosítás hatályba lépésével a Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Bizottság befejezte tevékenységét.

E feladatok ellátására a Kormány – 226/2013. (VI. 24.) Korm. rendeletben – 2013. július 1-től a nemzetgazdasági minisztert jelölte ki.

A nemzetgazdasági miniszter a feladatát a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 90/A. § c) pontja alapján látja el 2014. június 6. óta.

28/2013. (VI. 29.) NGM rendelet a könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatokkal összefüggő tevékenységek szabályozásáról

ISMÉTLÉS: Közép és hosszú távú célok a közfelügyeleti minőségellenőrzést illetően

- A minőségellenőrzések időbeli szétosztása az év 12 hónapjában – **RÉSZBEN MEGVALÓSULT (7 hónap)**
- A kötelező 3 éves rotáción felüli ellenőrzések lefolytatása kockázat-alapú kiválasztással (pl. ügyfél mérete, könyvvizsgálati díj, előző inspekciókból származó tapasztalatok, bejelentések, ügyfél tevékenységének bonyolultsága, stb.) – **TELJESEN MEGVALÓSULT**
- Témavizsgálatok a könyvvizsgálók széles körében (pl. függetlenség, belső minőségellenőrzés és egyéb aktuális témával kapcsolatosan) – **NEM VALÓSULT MEG**
- Hivatásos minőségellenőrökből álló csapat felállítása, kiegészülve egyes szakterületeken járatos szakértőkkel (pl. IT szakember, adószakértő, csalás-kivizsgáló szakember) – **2015-TŐL FOG MEGVALÓSULNI**

2014. ÉVI VIZSGÁLATOK – STATISZTIKA

Vizsgálatok száma	2013	2014
Könyvvizsgáló	38	18
Könyvvizsgáló cég	19	8

Megbízások száma	2013	2014
Közérdeklődésű megbízások	40	21
„Normál” megbízások	4	12
Összesen:	44	33

ISA 210: Megegyezés a könyvvizsgálati megbízások feltételeiről

□ A szerződés nincs testreszabva:

- 1) nincs pontosítva a beszámoló formája (éves vagy egyszerűsített éves beszámoló),
- 2) hiányzik a konszolidációs számviteli keretelv meghatározása (magyar vagy IFRS),
- 3) tőzsdei cég esetén hiányzik a feladatok közül az IFRS konszolidált beszámoló könyvvizsgálata (ami egyébként el lett végezve).

2013-ban:

- 1) **hiányzó felügyeleti jelentés,**
- 2) **cégbírósági bejegyzéssel kapcsolatos problémák.**

ISA 220: A pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának minőségellenőrzése

- ❑ A könyvvizsgáló úgy fogadta el az IFRS konszolidált pénzügyi kimutatásainak könyvvizsgálatára vonatkozó megbízást, hogy nem volt IFRS szakértelme és tapasztalata és nem is vont be IFRS szakértőt.
- ❑ Tőzsdei megbízás esetében csak az egyedi beszámoló könyvvizsgálatára lett minőségellenőr kijelölve, az IFRS konszolidált beszámolóra nem.
- ❑ A független minőségellenőr (megbízáshoz kapcsolódó minőségellenőr, EQCR) nem rendelkezik megfelelő IFRS tapasztalattal, mégis ő lett kijelölve a könyvvizsgálat áttekintésére.
- ❑ DOKUMENTÁLTSÁG:
 - 1) A néhány soros nyilatkozaton kívül semmi nyoma a minőségellenőr munkájának a dokumentációban. (Nehéz elképzelni, hogy semmilyen észrevétele nem volt az egész könyvvizsgálattal kapcsolatban.)
 - 2) A dokumentációból nem derül ki, hogy a minőségellenőr be lett-e vonva a tervezési szakaszban. A kódra minimális órát terhelt a jelentés kiadása előtti napon. (2013-ban is téma volt ilyen hiányosság)

ISA 230: Könyvvizsgálati dokumentáció

- ❑ A könyvvizsgálati dokumentáció rendkívül hiányos, gyakorlatilag nem létezik. Nincsenek főlapok, munkalapok, amelyek a könyvvizsgálati lépéseket, azok célját, módszerét, eredményét és következtetését tartalmazzák. Nincsenek elemzések, megbeszélésekről szóló jegyzetek, ellenőrző listák, nincsenek a beszámolóban szereplő adatokat alátámasztó dokumentumok.
- ❑ A könyvvizsgálati munkaprogram minden lépése "igen" választ kapott, de a könyvvizsgálati lépések nem lettek elvégezve. **(2013-ban is)**
- ❑ A munkacsoport nyitó megbeszélésének illetve az ügyféllel tartott záró megbeszélésének dokumentációja nagyon rövid, kizárólag a témák megjelölésére szorítkozik. **(2013-ban is)**
- ❑ Az év végi analitikus elemzés adatai nem egyeznek a végleges beszámoló adataival.
- ❑ Az összes munkalapon a könyvvizsgálói jelentés dátuma szerepel, mint a munkalap készítésének dátuma. **(2013-ban is)**

ISA 240. A könyvvizsgáló csalással összefüggő felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál (1)

- ❑ Nyitó megbeszélés nincs dokumentálva (csalási kockázatokkal érintett területek és potenciális visszaélési módszerek) **(2013-ban is)**
- ❑ A dokumentációból nem derül ki, hogy mi az ügyfél vezetésének a meglátása a csalási kockázatokkal illetően, és a könyvvizsgáló sem dokumentálta a saját megítélését erről. **(2013-ban is)**
- ❑ A könyvvizsgáló nem azonosított egyetlen csalási kockázattal érintett területet sem.
- ❑ Nem tekintették magasnak a bevételek elszámolásának csalási kockázatát, de az indoklás ezt nem támasztja alá. **(2013-ban is)**
- ❑ Nem minősítette és nem dokumentálta a kontrollok vezetés általi felülírásából származó lényeges hibás állítások kockázatát és a standard által előírt lépéseket nem hajtotta dokumentáltan végre. **(2013-ban is)**

ISA 240. A könyvvizsgáló csalással összefüggő felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál (2)

- ❑ A naplótételek részletes vizsgálatakor javasoljuk dokumentálni, hogy a kinyert adatok teljesek-e, továbbá részletezni a az elvégzett szűrések szempontrendszerét. **(2013-ban is)**
- ❑ A főkönyvben rögzített naplótételek tesztelése nem történt meg. **(2013-ban is)**
- ❑ A könyvvizsgálónak csalási kockázati tényezőként kellett volna azonosítania azt, hogy a társaság vezetése úgy időzítette az anyavállalat és a leányvállalatok beszámoló készítésének sorrendjét, hogy a könyvvizsgálónak ne álljon rendelkezésére az értékelések elvégzéséhez szükséges adat.

Kkt. 56. § (1) bekezdés a) és ISA 260

- A könyvvizsgáló nem adott **írásbeli** függetlenségi nyilatkozatot a cég audit bizottságának.

- 1) Nyilatkozat a függetlenségről
- 2) Nyilatkozat a nem audit szolgáltatásokról
- 3) Nyilatkozat az esetleges belső ellenőrzési rendszerekben észlelt hiányosságokról

ISA 300. A pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának tervezése

- ❑ A könyvvizsgáló kitöltötte a kockázatokat értékelő táblázatot, ahol mérlegsoronként értékeli az eredendő kockázatot, de semmilyen kapcsolódás nincs a munkaprogramot illetően. **(2013-ban is)**
- ❑ A könyvvizsgáló minden fajta kockázatot alacsonyra értékelt (tőzsdei cég esetében)

ISA 500. Könyvvizsgálati bizonyítékok

- ❑ A könyvvizsgáló nem győződött meg a vezetés által igénybevett szakértő szakmai kompetenciájáról, képességéről és tárgyilagosságáról.
- ❑ A könyvvizsgáló semmilyen szinten nem kérdőjelezte meg a szakértő feltételezéseit, azaz nem tartotta fenn a szakmai szkepticizmust. (A szakértő a valóságtól elrugaszkodott feltételezéseket alkalmazott, pl. az ingatlanok jövőbeli kihasználtságát illetően.)

Amennyiben a könyvvizsgáló nem ért az adott területhez, szakértőt kell fogadnia.

ISA 501. könyvvizsgálati bizonyítékok – egyes tételekre vonatkozó speciális szempontok

- ❑ Jogi levél a könyvvizsgálói jelentés kiadása után érkezett. **(2013-ban is)**
- ❑ Jogi levél a könyvvizsgálói jelentés előtt 10 hónappal érkezett, aktualizálására nem került sor.
- ❑ A könyvvizsgáló nem vizsgálta a szokásos piaci feltételek teljesülését a kapcsolt felek között.
- ❑ A könyvvizsgáló nem vett részt a készletleltáron (mivel később lett megválasztva), ám a fordulónapi készletértékről alternatív megoldásokkal nem győződött meg.

ISA 505. Külső megerősítések

- A külső megerősítő leveleket nem a könyvvizsgáló, hanem az ügyfél küldte ki és oda is érkeztek a válaszok. **(2013-ban is)**

ISA 510. Első könyvvizsgálati megbízások – Nyitóegyenlegek

- A könyvvizsgáló nem tekintette át az előző könyvvizsgáló munkalapjait, és más eljárást sem alkalmazott arra, hogy a nyitó egyenlegek helyességéről meggyőződjön.

ISA 540. Számviteli becslések

- ❑ A goodwill értékelésére semmilyen módszert nem alkalmazott az ügyfél, melyet a könyvvizsgáló nem kifogásolt.
- ❑ Az egyedi beszámolóban szereplő tartós részesedések kapcsolt vállalkozásokban értékelésének ellenőrzésére vonatkozóan nem hajtott végre semmilyen könyvvizsgálati lépést a könyvvizsgáló.
- ❑ Nem állt rendelkezésre 2013. évi adat az összes leányvállalattal kapcsolatosan, ezért a könyvvizsgáló csak azokat a tartós befektetéseket értékelte „Saját tőke/Jegyzett tőke” módszerrel, amelyekhez volt adata. Az értékelésből kimaradó leányvállalatok értéke viszont jóval a hibahatár fölött volt.

ISA 550. Kapcsolt felek

- ❑ Nem került dokumentálásra a kapcsolt felek listája és kapcsolt felek közötti viszonyok jellege.
- ❑ A könyvvizsgálók többsége a kapcsolt feleket a kapcsolt vállalatokkal azonosítja, és semmilyen további vizsgálatot nem végez más kapcsolt felek beazonosítására.

ISA 560. Fordulónap utáni események:

- ❑ A fordulónap utáni események vizsgálatakor nem ellenőrizték a legfrissebb pénzügyi kimutatásokat (főkönyvi kivonat is elég).
- ❑ A könyvvizsgáló nem szerzett tudomást a forduló nap utáni eseményről, mely szerint az egyik legjelentősebb leányvállalatát jóval a könyv szerinti érték alatti áron értékesítette a tőzsdei cég.

ISA 570. Vállalkozás folytatásának elve

- Az ügyfél jelentős bizonytalanságról számolt be az üzleti jelentésében a vállalkozás folytatásának elvével kapcsolatosan, amire minimum figyelemfelhívó megjegyzést kellett volna írni a könyvvizsgálói jelentésben.

ISA 600. Csoportra vonatkozó pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatai

- ❑ Konszolidációs kör megállapítása nem megfelelő
A konszolidálás során bevonásra került egy vállalat, ám a könyvvizsgáló nem ellenőrizte a tulajdonosi/szavazati arányokat. A cégek között megállapítható volt, hogy egy másik tulajdonosnak 50% feletti szavazati joga van, vagyis nem kellett volna bevonni a céget 100%-kal.
- ❑ Jelentős komponensről semmilyen információ nem áll rendelkezésre.

ISA 620: A könyvvizsgáló által igénybe vett szakértő munkájának felhasználása

- Biztosító társaság könyvvizsgálatánál az aktuárius szakértő által készített jelentés nem tartalmazza az elvégzett eljárások leírását (pl. mintaválasztás módszere, a sokaság, az elért lefedettség, a újraszámítások menete, stb.), továbbá hiányosak a levont következtetések és nincsenek javaslatok az hibák kijavítására.

ISA 700. A pénzügyi kimutatásokra vonatkozó vélemény kialakítása és jelentéskészítés

- Az üzleti jelentés későbbi dátumú, mint a könyvvizsgálói jelentés.
- A könyvvizsgáló nem szerzett be az IFRS beszámolóra vonatkozó külön teljességi nyilatkozatot, amely tartalmazná az IFRS standard hivatkozásokat.

ISA 706. Figyelemfelhívó bekezdések és egyéb kérdések bekezdések a független könyvvizsgálói jelentésben

- Az egyedi könyvvizsgálói jelentésben szereplő figyelemfelhívó záradékból hiányzik a kiegészítő mellékletre való hivatkozást, melyben az ügyfél részletesen bemutatja a figyelemfelhívásban szereplő témát. **(2013-ban is)**

IFRS konszolidált beszámolókkal kapcsolatos hiányosságok (1)

- ❑ A goodwill értékelés vizsgálatának részletei (IAS 36.134): mihez kapcsolódik a goodwill, üzleti tervek, feltételezések, diszkont faktor),
- ❑ IFRS 8.21: mik a szegmensek, hogyan határozzák meg őket, bemutatni: eredmény, összes eszköz, kötelezettség, 10%-nál nagyobb vevők, a bevételek és az rövid lejáratú eszközök területi eloszlása.
- ❑ Az IFRS pénzügyi kimutatásokhoz készült teljességi nyilatkozat nem tartalmaz hivatkozást az IFRS specifikus tételekre **(2013-ban is)**

IFRS konszolidált beszámolókkal kapcsolatos hiányosságok (2)

- ❑ Az IAS 33 szerinti hígított egy részvényre jutó eredmény számítását nem dokumentálták
- ❑ IFRS ahogyan azokat az EU befogadta hivatkozás;
- ❑ fordulónap utáni események bemutatása;
- ❑ a beszámoló Igazgatóság általi jóváhagyásának ténye és ideje;
- ❑ IAS 12: effektív adókulcs egyeztetése;
- ❑ előalkalmazott sztenderdek;
- ❑ még nem hatályos sztenderdek;

IFRS konszolidált beszámolókkal kapcsolatos hiányosságok (3)

- ❑ IAS 39 szerint a pénzügyi instrumentumok bemutatása és értékelése;
- ❑ IFRS 7 szerinti érzékenységelemzés: likviditási kockázat, piaci kockázat, árkockázat, árfolyam érzékenység, kamatkockázat.
- ❑ A konszolidált tőkemozgás tábla, cash-flow kimutatás összeállítását nem ellenőrizte dokumentáltan. Az üzleti jelentés adatainak összhangját sem ellenőrizte a beszámoló adataival.
- ❑ A könyvvizsgáló nem ellenőrizte dokumentáltan, hogy a konszolidált kiegészítő megjegyzések maradéktalanul alkalmasak-e arra, hogy az olvasókat megfelelően informálják.

Cégszintű kontrollok ellenőrzése során feltárt hiányosságok (1)

- ❑ Kkt. 56. §: A könyvvizsgáló cég nem bocsátott ki a Kkt. 56. § (1) bekezdés a) pont szerinti **írásbeli** függetlenségi nyilatkozatot a tőzsdei cég Audit Bizottsága részére.
- ❑ ISQC 1.32: A könyvvizsgáló cég nem tartja naprakészen a könyvvizsgálati szabályzatait.
- ❑ ISQC1.29-30: A könyvvizsgáló cégben nem állt alkalmazásban olyan bejegyzett kamarai tag könyvvizsgáló, aki rendelkezik megfelelő és elegendő IFRS tapasztalattal, mégis elvállalta a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó IFRS beszámolójának könyvvizsgálatát. Ennek ellenére nem vontak be szakértőt a megbízás során.

Cégszintű kontrollok ellenőrzése során feltárt hiányosságok (2)

ISQC 1.35; ISQC 1.36. A42, A43; ISQC 1.39, 1.40 A49

- ❑ A könyvvizsgáló cég a tőzsdén jegyzett ügyféllel kapcsolatos megbízásába nem vont be független minőségellenőrt.
- ❑ A könyvvizsgáló bevont ugyan külső minőségellenőrt, de a könyvvizsgálati dokumentációból nem derült ki, hogy mikor, milyen mélységben zajlott a minőség-ellenőrzés.
- ❑ A megbízott könyvvizsgáló ellenőrnek nem volt megfelelő és elegendő IFRS területen szerzett tapasztalata a minőségellenőrzés ellátásához

Kérdések

Elérhetőségek:

Molnár Csilla

Számviteli és Felügyeleti Főosztály

Nemzetgazdasági Minisztérium

1051 Budapest, József nádor tér 2-4.

Tel.: +36 1 795-3543

Email: csilla.molnar@ngm.gov.hu

Köszönöm a figyelmet!